Apzīmējumi

Mērķis: sekmēt izpratni par apzīmējumu nozīmi uz iepakojuma.

Uzdevumi:
1) zināt dažādus apzīmējumus uz iepakojuma un to nozīmi;
2) sameklēt informāciju internetā par apzīmējumiem uz iepakojuma;
3) izprast, kas ir ekomarķējums.

Mācību priekšmeti: dabaszinības, sociālās zinības, bioloģija, ķīmija, mājturība un tehnoloģijas.

Ieteicamā nodarbības gaita.
1. Skolotājs stāsta, ka uz produktiem atrodami dažādi apzīmējumi, kuru nozīmi mēs ne vienmēr zinām. Skolēni pilda DB–1. Šo uzdevumu var pildīt katrs skolēns visu vai arī sadalīt sīkāk, piemēram, katram pārim jāatrod informācija par vienu apzīmējumu vai katrai grupai – par pieciem apzīmējumiem. Piemērus produktiem vēlams rakstīt ļoti konkrētus (atbildēs dotas tikai preču grupas).
2. Skolēni salīdzina iegūto informāciju un, ja nepieciešams, papildina savas tabulas.
3. Skolēni pilda DB–2, DB–3 un DB–4, pārrunā.
4. Skolēni pilda DB–5. Skolotājs palīdz skolēniem nonākt pie secinājuma, ka labāk izvēlēties produktu ar ekomarķējumu, jo šāds produkts ir videi draudzīgāks.

Citas idejas.
1. Izveidot informatīvus plakātus par dažādiem ekomarķējumiem un citiem apzīmējumiem uz produktu iepakojumiem.
2. Izspēlēt lomu spēli "Ekomarķējumu piešķiršanas komisija" vai "Apzīmējumu piešķiršanas komisija", kurās skolēni pirms tam izstrādā savus apzīmējumus un kritērijus to piešķiršanas nosacījumiem.

Atbildes uzdevumam.

Apzīmējums	Ko nozīmē?	Kas piešķir?	Piemēri produktiem
	"Latvijas ekoprodukts". Noteiktais produkts ražots no ekoloģiski tīrām izejvielām	Latvijas Bioloģiskās lauksaimniecības asociācija	Sēklas, cimdi, pārtika u. c.
	"Laba vides izvēle". Produkts ir draudzīgs videi	Zviedrijas Dabas aizsardzības biedrība	Papīrs, sadzīves ķīmija, transports, tekstilizstrādājumi u. c.

Apzīmē-jums	Ko nozīmē?	Kas piešķir?	Piemēri pro-duktiem
	"Ziemeļu gulbis". Produkts ir videi draudzīgs	Ziemeļvalstu padome	Baterijas, papīrs, auto mazgāšanas ķīmija u. c.
	"Ekopuķīte". Prece vai pakalpojums labvēlīgāk ietekmē vidi salīdzinājumā ar citām precēm un pakalpojumiem tajā pašā preču grupā, izņemot pārtiku, dzērienus, farmaceitiskos līdzekļus un medicīnas preces	Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra koordinē ekomarķējuma sistēmu Latvijā	Televizori, gultas matrači, kempinga pakalpojumi, spuldzes u. c.
	"Zilais eņģelis". Pasaulē vecākais un vislabāk izstrādātais ekomarķējums. Piešķir videi draudzīgiem produktiem	Vācijas Vides ministrija (patlaban piešķirts vairāk nekā 3700 produktiem)	Papīrs, pārtika, elektrotehnika, zobu birstes u. c.
	"Baltais trusis". Attiecīgā produkta un tā sastāvdaļu ražošanā nav veikti eksperimenti ar dzīvniekiem	Kampaņa, lai pārtrauktu visus eksperimentus ar dzīvniekiem	Kosmētika, mājsaimniecības produkti u. c.
	"Zaļā karotīte". Zīme tiek piešķirta pārtikas produktiem, kuru sastāvā ir vismaz 75 % Latvijā iegūtu izejvielu un kas atbilst nepieciešamajām kvalitātes prasībām, ko apliecina atbilstošas sertifikācijas iestādes	Mārketinga padome	Maize, jogurts, cepumi u. c.
	"Zaļais punkts". Ražotājs vai importētājs piedalās "Zaļā punkta" izlietotā iepakojuma apsaimniekošanas sistēmā, t. i., ir samaksājis par izlietotā iepakojuma atpakaļ savākšanu un pārstrādi konkrētajā teritorijā	"Latvijas Zaļais punkts" (pasaulē koordinē organizācija "PRO Europe")	Visa veida iepakojums

Apzīmē-jums	Ko nozīmē?	Kas piešķir?	Piemēri pro-duktiem
0.50 EEK	"Depozīta sistēmas produkts". Nododot atpakaļ produkta iepakojumu, uz kura ir šī zīme, pircējs saņem naudu	Latvijā nedarbojas, bet, piemēram, Igaunijā darbojas	Plastmasas pudeles, stikla pudeles u. c.
	Apzīmējums, kas norāda, ka preci nedrīkst izmest sadzīves atkritumu konteineros. Atrodas uz precēm, kas iegādātas Eiropas Savienībā pēc 2005. gada 13. augusta. Šīs preces nedrīkst izmest atkritumu konteineros, bet jānogādā tām paredzētajās vietās, piemēram, speciālos nolietoto elektropreču savākšanas punktos	Ražotājs izvieto saskaņā ar likumdošanas prasībām	Mobilo telefonu lādētāji, mikroviļņu krāsnis u. c.
	Otrreizējas pārstrādes simbols. Produktu var otrreiz pārstrādāt	Ražotājs	Dažāda veida iepakojums

Papildu informācijas avoti.

1. Grinberga M., Rīdūze L., Veģere I. Cilvēks vidē. Mācību palīglīdzeklis vides izglītībā. – SIA "Ziemeļvidzemes atkritumu apsaimniekošanas organizācija" sadarbībā ar "Latvijas Zaļo punktu", 2004. – 45.–47. lpp. (http://www.zalais.lv/lat/sabiedribai/biblioteka)

2. www.zb-zeme.lv/paterins/?id=20

3. Magone J. Zīmes un simboli ikdienas dzīvē. – Rīga: Zvaigzne ABC. – 71 lpp.

4. Dukaļska L. Pārtikas produktu iepakošanas tehnoloģija. – Jelgava: LLU Pārtikas tehnoloģijas fakultāte, 2003.

5. Visas pasaules ekomarķējumi: http://www.blauer-engel.de/englisch/navigation/body_blauer_engel.htm